20. edycja ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej „Dzień Bez Śmiecenia”

20 lat Bez Śmiecenia.

11 maja już po raz 20. obchodzimy Dzień Bez Śmiecenia. Rekopol podsumowuje dwie dekady kampanii, która towarzyszyła jednej z największych zmian w codziennym podejściu Polaków do odpadów. W tym czasie masa selektywnie zbieranych odpadów komunalnych wzrosła niemal dwunastokrotnie. Dziś organizatorzy przypominają, że nawet najlepszy system potrzebuje „instrukcji obsługi” — prostych odpowiedzi dla człowieka stojącego przy koszu.

Prawie dwie dekady temu Dzień Bez Śmiecenia zaczynał się od prostego pomysłu młodzieży i jednej kartki elektronicznej wysłanej zamiast tysięcy ulotek. Dziś to jedna z najważniejszych kampanii edukacyjnych w Polsce. Towarzyszyła zmianie, która prowadzi od 513 tysięcy ton selektywnie zebranych odpadów komunalnych w 2007 roku do blisko 6 milionów ton obecnie.

To efekt wielu działań: zmian w prawie, wzmożonej konsumpcji, rozwoju infrastruktury, pracy samorządów, firm i mieszkańców oraz edukacji. Mimo nazwy projektu „Dzień Bez Śmiecenia” przez okrągły rok pracujemy nad budowaniem świadomości społecznej, że troska o środowisko zaczyna się od naszych codziennych wyborów: tego, co kupujemy, jak używamy, jak segregujemy i czy dajemy rzeczom drugie życie.

Hasło tegorocznej kampanii „20 lat Bez Śmiecenia” podkreśla dwie dekady konsekwentnych działań edukacyjnych na rzecz odpowiedzialnego postępowania z odpadami. To 20 lat codziennej pracy nad budowaniem świadomości społecznej, że troska o środowisko zaczyna się od naszych codziennych wyborów.

Kampania, która nie produkuje odpadów

Od początku akcji towarzyszyło nam przekonanie: prowadzić kampanię o odpadach, nie produkując kolejnych. Zamiast tysięcy plakatów i ulotek symbolem kampanii stała się e-kartka. Idea Dnia Bez Śmiecenia wyrosła z Europejskiego Eko-Parlamentu Młodzieży — międzynarodowego programu, w którym uczestniczyła młodzież z kilkunastu krajów. W 2006 roku uczniowie z Międzyrzecza przywieźli ten pomysł z Paryża do Polski, a Rekopol zamienił go w ogólnopolską kampanię, która ruszyła 11 maja rok później — w rocznicę uchwalenia ustaw regulujących gospodarkę opakowaniami.

Przez kolejne edycje zmieniały się hasła, narzędzia i formy działań, ale sens pozostawał ten sam: pomagać ludziom lepiej rozumieć, jak prawidłowo segregować odpady. E-kartki kampanii dotarły do blisko 1,5 miliona odbiorców, a każdego roku o Dniu Bez Śmiecenia dowiadywało się ponad 3,5 miliona osób.

Edukacja jako instrukcja obsługi systemu

Przez lata rozbudowano system pojemników, oznaczeń i infrastruktury. Ale system odpadowy nie działa samoczynnie.

— Możemy postawić najlepsze pojemniki i zbudować nowoczesne sortownie, ale jeśli człowiek stojący przy koszu na odpady nie wie, co zrobić z konkretnym opakowaniem, system nie zadziała prawidłowo. Dlatego właśnie edukacja jest kluczowym elementem gospodarki odpadami — jest jej instrukcją obsługi. Przez dwadzieścia lat tworzyliśmy ją wspólnie z samorządami, partnerami i mieszkańcami. Młodzież, która w 2006 roku współtworzyła pomysł na Dzień Bez Śmiecenia w Paryżu, jest dziś dorosła, a jej dzieci uczą się segregacji w szkole jako czegoś oczywistego. To jedna z najprostszych miar zmiany — mówi Michał Mikołajczyk, dyrektor ds. sprzedaży i relacji zewnętrznych w Rekopolu.

Od „czy segregować?” do „jak robić to prawidłowo?”

Większość Polaków deklaruje dziś segregowanie odpadów, ale wiele osób nadal potrzebuje prostych wskazówek, gdzie wrzucić konkretne opakowanie. Dlatego w jubileuszowym roku Rekopol wspiera lokalnych liderów edukacji, uruchamiając konkurs grantowy „Liderzy Dnia Bez Śmiecenia”.

— Przez dwie dekady budowaliśmy świadomość. Teraz chodzi o to, żeby tę świadomość przekładać na dobre decyzje przy koszu. Kluczowi są liderzy blisko ludzi i ich codziennych spraw: nauczyciel, samorządowiec, rodzic. To oni przekładają teorię na praktykę, dzięki której odpady mogą wracać do obiegu jako surowce — dodaje Aneta Stawicka, dyrektor ds. edukacji i marketingu Rekopolu.

Finał jubileuszu

Kulminacją 20. edycji będzie wręczenie nagród laureatom konkursu grantowego 11 maja w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Dzień Bez Śmiecenia otwiera kolejny etap z jasnym przesłaniem: segregacja przestała być postulatem, stała się nawykiem. A każdy nawyk wymaga doskonalenia, jeśli gospodarka obiegu zamkniętego ma działać w praktyce.

Konkurs na Facebooku

W ramach kampanii zapraszamy do konkursu na Facebooku z okazji 20 lat Dnia Bez Śmiecenia! Codziennie opublikujemy jedno pytanie dotyczące historii naszej akcji — wygrywa pierwsze pięć osób, które udzielą prawidłowej odpowiedzi. To zabawa połączona z edukacją, a na zwycięzców czekają dwa vouchery do Centrum Nauki Kopernik oraz zestawy gadżetów.

Patroni wydarzenia: Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców, Związek Pracodawców Przemysłu Opakowań i Produktów w Opakowaniach EKO-PAK.

Współorganizatorzy: Akcjonariusze firmy Rekopol OOO S.A.